

Natuurwaarden

In 2004 is een inventarisatie uitgevoerd naar krachtens de Flora- en Faunawet beschermde plant- en diersoorten in de Achtersluispolder en aangrenzende terreinen zoals het Vijfhoekpark, de begraafplaats, Zilverland, sportpark Poelenburg en de zuiveringsinstallatie (Van der Goes en Groot 2004).

De aanwezige flora is geïnventariseerd op de aanwezigheid van beschermde soorten. Amfibieën zijn onderzocht op de aanwezigheid van soorten en hun voortplantingslocaties. Broedvogels zijn niet apart geïnventariseerd. Gebruik is gemaakt van bestaande gegevens en geanalyseerd welke soorten op basis van biotoopgegevens voor kunnen komen. Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich gericht op het voorkomen van verblijvende, foeragerende en langsvliegende vleermuissoorten. Het Vijfhoekpark en de begraafplaats aan de Zuiddijk zijn geïnventariseerd op de aanwezigheid van boomholten die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen dienen.

Vijfhoekpark

In het Vijfhoekpark zijn zeer veel soorten bomen aangeplant. De meest algemene zijn o.a.: Gewone esdoorn, Zomerlinde, Witte paardenkastanje en Grauwe abeel. In de struiklaag vinden we o.a. Sleedoorn en Eensteilige meidoorn.

In de kruidlaag onder de bomen staan vele soorten. De meest algemene zijn o.a. Grote brandnetel, Look-zonder-look, Speenkruid, Fluitenkruid, Veldbeemdgras en Dagkoekoeksbloem. Ook vinden we op het kreupelhout dat in de bossen aanwezig is allerlei soorten mossen en korstmossen.

In de meer grazige gedeelten vinden we soorten als Veldbeemdgras, Geknikte vossenstaart en Scherpe boterbloem. Langs waterkanten staan o.a. Fioringras, Riet, Grote lisdodde, Watermunt en Liesgras. In de rietmoerassen vinden we o.a. Penningkruid en Smalle stekelvaren.

De sloten zijn relatief soortenarm. Op wat kroossoorten, Riet en Kleine waterpeper na, vinden we hier verder weinig. Dit komt hoofdzakelijk door de matige waterkwaliteit.

Bermen en ruigten

De meeste berm- en ruigte terreinen op de industrieterreinen zijn veelal zandig van aard. Plantensoorten die hier voorkomen zijn o.a. Gewone reigersbek, Glanshaver, Deens lepelblad, Zachte ooievaarsbek, Gewone margriet en Rood zwenkgras.

Sloten en kanalen

De sloten hebben veelal een slechte waterkwaliteit en bevatten daardoor weinig vegetatie. Hier en daar staat wat Riet en Heen.

De kanalen zijn brak van karakter en herbergen meestal algen en wieren. Hogere planten zijn niet aangetroffen. De basaltblokken langs het kanaal herbergen een rijke korstmossenflora.

Beschermde flora

Ten aanzien van beschermde flora valt te melden dat op de kop van de Sluispolderweg een groeiplaats van Gewone vogelmelk is aangetroffen. Op één plaats in het Vijfhoekpark is de Rietorchis aangetroffen. Verder is in het Vijfhoekpark in het recente verleden de Brede wespenorchis gesignaleerd.

Amfibieën

Bruine kikker en de Meerkikker komen in enkele resp. enige tientallen in het plangebied voor. De zeer lage dichtheden hebben te maken met de relatieve ongeschiktheid van het gebied voor amfibieën. Vooral het ontbreken aan geschikt voortplantingswater lijkt een beperkende factor te zijn. Het aanwezige water is of van slechte kwaliteit, of te diep of ontbeert vegetatie welke gebruikt wordt voor eiafzet. De veelal zandige terreinen zijn in potentie geschikt als overwinteringsbiotoop voor o.a. de Rugstreeppad, maar het ontbreken aan voortplantingswater voorkomt zijn aanwezigheid.

Broedvogels

In Tabel XXX staan de broedvogelgegevens uit het beheersplan van het Vijfhoekpark (VAN DER LANS, 1987). Toen was het park ongeveer 22 (oost) – 28 (west) jaar oud.

Tabel XXX.

Aantal territoria van broedvogels in het Vijfhoekpark (land ca. 15 ha, water ca. 4 ha) in 1987

soort	aantal	soort	aantal
open water, rietoevers	+	boomgroepen met struiken, bosranden	9
Wilde eend	+	Ekster	5
Meerkoet	+	Groenling	2
Waterhoen	+	Putter	1
Kleine karekiet	+	Zwarte kraai	1
struwelen, zeer jong bos, bosranden	23	opgaand (loof-)bos	27
Fitis	9	Koolmees	14
Tuinfluitier	8	Tjiftjaf	5
Heggenmus	4	Houtduif	5
Spotvogel	1	Fluiter	1
Braamsluiper	1?	Gaai	1
jong bos, struiklaag in bossen	46	Wielewaal	1
Merel	22	holenbroeders	4
Winterkoning	12	Holenduif	1
Roodborst	5	Grote bonte specht	1
Zanglijster	3	Pimpelmees	2
Zwartkop	3	erven en bebouwing	+
Staartmees	1	Huismus	+
		Spreeuw	+
aantal soorten			30
aantal territoria			109+

Gezien de opbouw van het park is het waarschijnlijk dat de vogels van jong bos het nog steeds goed doen, in absoluut aantal waarschijnlijk zelfs beter doordat de structuur van het bos gevarieerder is geworden. Zeker voor een soort als Zwartkop zal er meer plaats zijn. De Winterkoning zal zeker in groter aantal voorkomen door de lange reeks zachte winters. Ook de soorten van struwelen, zeer jonge bossen en bosranden zullen zich ondanks het ouder worden van het park hebben kunnen handhaven doordat de structuur van de bosranden gevarieerder is geworden en er ook nieuwe struwelen/bosjes zijn ontstaan langs de Beundersbraak. Zo zou de Tuinfluiter in het jonge elzenbosje

vervangend biotoop kunnen vinden. De Spotvogel zou echter door oorzaken buiten het park geheel verdwenen kunnen zijn. Naarmate het park ouder wordt, zullen de soorten van opgaand bos en ook de holenbroeders toegenomen zijn. De Koolmees haalde al een vrij hoge dichtheid, maar vooral de Houtduif en de Gaai zullen geprofitteerd hebben van het plaatselijk dichter worden van de bosstructuur. Inmiddels zal ook de Boomkruiper zich gevoegd hebben bij de holenbroeders. Mogelijke broedvogels van het Vijfhoekpark kunnen inmiddels zijn: Buizerd, Groene specht, Knobbelzwaan, Kuifeend, Sperwer en Ransuil.

Voor de begraafplaats geldt, dat gezien de begroeiing, dezelfde vogelsoorten broedend aangetroffen kunnen worden.

De industrieterreinen kennen door hun beperkte variatie aan biotopen, die bovendien vaak weinig broedgelegenheid bieden, meestal een zeer arme broedvogelbevolking. Het gaat dan vooral om soorten die gebonden zijn aan gebouwen met dakpannen of andere holtes (Kauw, Huismus, Pimpelmees, Witte kwikstaart, Zwarte roodstaart), platte daken (meeuwen, Scholekster), lintvormige struikenaanplant of laanbomen (Merel, Heggenmus, Winterkoning, Houtduif, Putter) en soms ook dichtere aanplantbosjes aan de randen van zo'n terrein (Fitis, Zwart-kop, Ekster e.d.). Hier werd een Zwarte roodstaart zingend waargenomen, hetgeen wijst op een territorium. Rond de rioolwaterzuiveringsinstallatie broeden vooral soorten van aanplantbosjes (zie hierboven).

Vleermuizen

Ondanks dat het grootste gedeelte van het plangebied bestaat uit bedrijventerrein zijn 6 soorten waargenomen en dat is veel. Dit komt doordat er enerzijds diverse waterpartijen aanwezig zijn en anderzijds parkachtige stukken. Deze verschillende elementen verhogen de soortendiversiteit. Op het industrieterrein van de Achtersluispolder zijn mogelijk twee (tijdelijke?) vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen: een aan de uiterste oostzijde van het gebied en een aan de zuidzijde mogelijk van de Gewone dwergvleermuis. Indien sloop wordt overwogen zal nader onderzoek moeten uitwijzen of dit inderdaad het geval is.

Tabel XXX. Aantal aangetroffen vleermuizen in de Achtersluispolder in 2004.		
Soort	Aantal	Beschermd
Watervleermuis	enkeling	x (HR IV)
Meervleermuis	enkele	x (HR II, IV)
Ruige dwergvleermuis	enkeling	x (HR IV)
Gewone dwergvleermuis	10 tallen	x (HR IV)
Laatvlieger	enkele	x (HR IV)
Grootoorvleermuis	10-tallen	x (HR IV)

Ten aanzien van geschikte vleermuisverblijven in het plangebied kan het volgende gezegd worden. Het overgrote deel van de aanwezige bomen in het Vijfhoekpark is ongeschikt als het gaat om aanwezigheid van boomholten. Vooral de typische boombewonende vleermuissoorten hebben een sterke voorkeur voor holten in Zomereik en Beuk. Hierbij is de leeftijd van de boom eveneens belangrijk; oude bomen bezitten meer gaten en holten. Dergelijke bomen zijn niet of slechts sporadisch aanwezig in het Vijfhoekpark.

Op de begraafplaats aan de Zuiddijk zijn zeer oude bomen aanwezig. Dit zijn met name Beuken en enige eiken. Vooral bij enkele laanbomen zijn holten aanwezig. De meeste worden waarschijnlijk door vogels gebruikt; enkele holten zijn echter goed bruikbaar voor vleermuizen (Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis en Grootoorvleermuis).

Beschermde en bedreigde soorten

Het gebied ligt niet in of naast een Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied.

Er zijn met uitzondering van de vogels 7 soorten vastgesteld waarvoor ontheffing moet worden aangevraagd indien ze negatieve effecten zullen ondervinden van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. Dit zijn de 6 vleermuissoorten en de Rietorchis (zie Tabel XXX).

Tabel XXX.

Aangetroffen (en waarschijnlijk aanwezige) beschermde en bedreigde soorten (uitgezonderd broedvogels) in de Achtersluispolder in 2004.

FF = Flora- en faunawet, met vermelding van beschermingsregime (S = streng beschermd (HR IV), S1 = streng beschermd (bijlage 1 AMvB), Vrij = vrijgesteld van verboden (algemene soorten), O = overig); HR = Habitatrichtlijn, met vermelding van de bijlage; RL = Rode lijst, met vermelding van categorie (GE = gevoelig, KW = kwetsbaar, BE = bedreigd, EB = ernstig bedreigd, VNW = in het wild verdwenen, Staatscourant 11 november 2004, nr. 218: 21.

Nederlandse naam	FF	HR	RL
Planten			
Gewone vogelmelk	Vrij		
Rietorchis	O		
Brede wespenorchis	Vrij		
Amfibieën			
Bruine kikker	Vrij	V	
Meerkikker	Vrij	V	
Vogels			
Alle aangetroffen soorten	O		
Spotvogel	O		GE
Huismus	O		GE
Zoogdieren			
(Huisspitsmuis)	Vrij		
(Bosspitsmuis)	Vrij		
Watervleermuis	S	IV	
Meervleermuis	S	II, IV	
Ruige dwergvleermuis	S	IV	
Gewone dwergvleermuis	S	IV	
Laatvlieger	S	IV	
Gewone grootoorvleermuis	S	IV	
(Mol)	Vrij		

Egel	Vrij		
(Haas)	Vrij		
(Bosmuis)	Vrij		
(Veldmuis)	Vrij		

Conclusie

Bovengenoemde inventarisatie geeft aan welke beschermde soorten zijn waargenomen. Dit bestemmingsplan is echter conserverend van aard. De revitalisering van het bedrijventerrein kan worden gerealiseerd zonder dat er ontheffingen hoeven te worden aangevraagd. Indien bestaande bebouwing zou moeten worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw en beschermde soorten zouden daardoor worden verstoord, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Dit is de verantwoordelijkheid van de eigenaar of beheerder. Hetzelfde geldt ten aanzien van bijvoorbeeld veranderingen in het Vijfhoekpark die tot een verstoring zouden leiden. De effecten van verstoring moeten voorafgaand aan de activiteit in beeld worden gebracht, waarna een beoordeling van de te volgen procedure volgt. Overtreding van de Flora- en Faunawet is een economisch delict.